Guy de Maupassant - Nouvelle bilingue
Français | Română

La Parure
Bijuteria

Français	**Română**

C'était une de ces jolies et charmantes filles nées, comme par une erreur du destin, dans une famille d'employés. | Era una dintre acele fete drăguțe și fermecătoare, născute, ca printr-o eroare a destinului, într-o familie de funcționari.

Elle n'avait pas de dot, pas d'espérances, aucun moyen d'être connue, comprise, aimée, épousée par un homme riche et distingué; et elle se laissa marier avec un petit commis du ministère de l'Instruction publique. | Nu avea zestre, nu avea speranțe, niciun mijloc de a fi cunoscută, înțeleasă, iubită, căsătorită cu un bărbat bogat și distins; și s-a lăsat măritată cu un mic funcționar de la Ministerul Instrucției Publice.

Elle fut simple ne pouvant être parée, mais malheureuse comme une déclassée; car les femmes n'ont point de caste ni de race, leur beauté, leur grâce et leur charme leur servant de naissance et de famille. | A fost simplă, neputând fi împodobită, dar nefericită ca o decăzută; căci femeile nu au castă sau rasă, frumusețea lor, grația și farmecul lor servindu-le drept naștere și familie.

Leur finesse native, leur instinct d'élégance, leur souplesse d'esprit sont leur seule hiérarchie, et font des filles du peuple les égales des plus grandes dames. | Finețea lor nativă, instinctul lor de eleganță, flexibilitatea spiritului lor sunt singura lor ierarhie, și fac din fetele poporului egalele celor mai mari doamne.

Elle souffrait sans cesse, se sentant née pour toutes les délicatesses et tous les luxes. | Suferea neîncetat, simțindu-se născută pentru toate delicatețele și toate luxurile.

Elle souffrait de la pauvreté de son logement, de la misère des murs, de l'usure des sièges, de la laideur des étoffes. | Suferea de sărăcia locuinței sale, de mizeria pereților, de uzura scaunelor, de urâțenia materialelor.

Toutes ces choses, dont une autre femme de sa caste ne se serait même pas aperçue, la torturaient et l'indignaient. | Toate aceste lucruri, de care o altă femeie din casta ei nici nu s-ar fi sesizat, o torturau și o indignau.

La vue de la petite Bretonne qui faisait son humble ménage éveillait en elle des regrets désolés et des rêves éperdus. | Vederea micii bretone care îi făcea umila gospodărie trezea în ea regrete deznădăjduite și vise nebune.

Elle songeait aux antichambres muettes, capitonnées avec des tentures orientales, éclairées par de hautes torchères de bronze, et aux deux grands valets en culotte courte qui dorment dans les larges fauteuils, assoupis par la chaleur lourde du calorifère. | Ea se gândea la anticamerele mute, capitonate cu draperii orientale, luminate de înalte torțere de bronz, și la cei doi mari servitori în pantaloni scurți care dorm în fotoliile largi, amorțiți de căldura grea a caloriferului.

Elle songeait aux grands salons vêtus de soie ancienne, aux meubles fins portant des bibelots inestimables, et aux petits salons coquets, parfumés, faits pour la causerie de cinq heures avec les amis les plus intimes, les hommes connus et recherchés dont toutes les femmes envient et désirent l'attention. | Ea se gândea la marile saloane îmbrăcate în mătase antică, la mobilele fine purtând bibelouri neprețuite, și la micile saloane cochete, parfumate, făcute pentru conversația de la ora cinci cu cei mai intimi prieteni, bărbații cunoscuți și căutați a căror atenție toate femeile o invidiau și o doreau.

Quand elle s'asseyait, pour dîner, devant la table ronde couverte d'une nappe de trois jours, en face de son mari qui découvrait la soupière en déclarant d'un air enchanté: "Ah! le bon pot-au-feu! je ne sais rien de meilleur que cela..." elle songeait aux dîners fins, aux argenteries reluisantes, aux tapisseries peuplant les murailles de personnages anciens et d'oiseaux étranges au milieu d'une forêt de féerie. | Când se așeza, pentru a cina, în fața mesei rotunde acoperite cu o față de masă de trei zile, în fața soțului ei care descoperea supiera declarând cu un aer fermecat: "Ah! Bunul pot-au-feu! Nu știu nimic mai bun decât asta..." ea se gândea la cinele fine, la argentăriile strălucitoare, la tapiserii ce populau zidurile cu personaje antice și păsări stranii în mijlocul unei păduri feerice.

Elle songeait aux plats exquis servis en des vaisselles merveilleuses, aux galanteries chuchotées et écoutées avec un sourire de sphinx, tout en mangeant la chair rose d'une truite ou des ailes de gélinotte. | Ea se gândea la feluri de mâncare exquisite servite în vase minunate, la galanterii șoptite și ascultate cu un zâmbet de sfinx, în timp ce mânca carnea roz a unui păstrăv sau aripi de cocoș de munte.

Elle n'avait pas de toilettes, pas de bijoux, rien. Et elle n'aimait que cela; elle se sentait faite pour cela. | Nu avea toalete, nu avea bijuterii, nimic. Și nu iubea decât asta; se simțea făcută pentru asta.

Elle eût tant désiré plaire, être enviée, être séduisante et recherchée. | Ar fi dorit atât de mult să placă, să fie invidiată, să fie seducătoare și căutată.

Elle avait une amie riche, une camarade de couvent qu'elle ne voulait plus aller voir, tant elle souffrait en revenant. | Avea o prietenă bogată, o camaradă de mănăstire pe care nu mai voia să o viziteze, atât de mult suferea când se întorcea.

Et elle pleurait pendant des jours entiers, de chagrin, de regret, de désespoir et de détresse. | Și plângea zile întregi, de supărare, de regret, de disperare și de suferință.

L'invitation | **Invitația**

Or, un soir, son mari rentra, l'air glorieux et tenant à la main une large enveloppe. | Într-o seară, soțul ei s-a întors acasă, cu un aer glorios și ținând în mână un plic mare.

"Tiens, dit-il, voici quelque chose pour toi." | "Uite, spuse el, iată ceva pentru tine."

Elle déchira vivement le papier et en tira une carte imprimée qui portait ces mots: | Ea sfâșie repede hârtia și scoase un card tipărit care purta aceste cuvinte:

"Le ministre de l'Instruction publique et Mme Georges Ramponneau prient M. et Mme Loisel de leur faire l'honneur de venir passer la soirée à l'hôtel du ministère, le lundi 18 janvier." | "Ministrul Instrucției Publice și doamna Georges Ramponneau roagă pe domnul și doamna Loisel să le facă onoarea de a veni să petreacă seara la sediul ministerului, luni 18 ianuarie."

Au lieu d'être ravie, comme l'espérait son mari, elle jeta avec dépit l'invitation sur la table, murmurant: | În loc să fie încântată, cum spera soțul ei, ea aruncă cu ciudă invitația pe masă, murmurând:

"Que veux-tu que je fasse de cela?" | "Ce vrei să fac cu asta?"

"Mais, ma chérie, je pensais que tu serais contente. Tu ne sors jamais, et c'est une occasion, cela, une belle! J'ai eu une peine infinie à l'obtenir. | "Dar, draga mea, am crezut că vei fi mulțumită. Nu ieși niciodată, și asta e o ocazie, una frumoasă! Am avut o greutate infinită să o obțin.

Tout le monde en veut; c'est très recherché et on n'en donne pas beaucoup aux employés. Tu verras là tout le monde officiel." | Toată lumea o vrea; este foarte căutată și nu se dă multe angajaților. Vei vedea acolo toată lumea oficială."

Elle le regardait d'un œil irrité, et elle déclara avec impatience: | Ea îl privea cu ochi iritați și declarâ cu nerăbdare:

"Que veux-tu que je me mette sur le dos pour aller là?" | "Ce vrei să-mi pun pe spate ca să merg acolo?"

Il n'y avait pas songé; il balbutia: | El nu se gândise la asta; bâlbâi:

"Mais la robe avec laquelle tu vas au théâtre. Elle me semble très bien, à moi..." | "Dar rochia cu care mergi la teatru. Mi se pare foarte bună, mie..."

Il se tut, stupéfait, éperdu, en voyant que sa femme pleurait. | Tăcu, stupefiat, uluit, văzând că soția lui plângea.

Deux grosses larmes descendaient lentement des coins des yeux vers les coins de la bouche; il bégaya: | Două lacrimi groase coborau încet din colțurile ochilor spre colțurile gurii; bâlbâi:

"Qu'as-tu? qu'as-tu?" | "Ce ai? Ce ai?"

Mais, par un effort violent, elle avait dompté sa peine et elle répondit d'une voix calme en essuyant ses joues humides: | Dar, printr-un efort violent, își domolise durerea și răspunse cu o voce calmă, șterghându-și obrajii umeziți:

"Rien. Seulement je n'ai pas de toilette et par conséquent je ne peux aller à cette fête. Donne ta carte à quelque collègue dont la femme sera mieux nippée que moi." | "Nimic. Doar că nu am o toaletă și prin urmare nu pot merge la această petrecere. Dă-i cardul tău vreunui coleg a cărui soție va fi mai bine îmbrăcată decât mine."

Il était désolé. Il reprit: | Era deznădăjduit. Reluâ:

"Voyons, Mathilde. Combien cela coûterait-il, une toilette convenable, qui pourrait te servir encore en d'autres occasions, quelque chose de très simple?" | "Hai, Mathilde. Cât ar costa, o toaletă convenabilă, care ți-ar putea servi încă la alte ocazii, ceva foarte simplu?"

Elle réfléchit quelques secondes, établissant ses comptes et songeant aussi à la somme qu'elle pouvait demander sans s'attirer un refus immédiat et une exclamation effarée du commis économe. | Ea reflectă câteva secunde, făcându-și socoteli și gândindu-se și la suma pe care o putea cere fără să provoace un refuz imediat și o exclamație îngrozită din partea funcționarului econom.

Enfin, elle répondit en hésitant: | În cele din urmă, răspunse ezitând:

"Je ne sais pas au juste, mais il me semble qu'avec quatre cents francs je pourrais arriver." | "Nu știu exact, dar mi se pare că cu patru sute de franci aș putea reuși."

Il avait un peu pâli, car il réservait juste cette somme pour acheter un fusil et s'offrir des parties de chasse, l'été suivant, dans la plaine de Nanterre, avec quelques amis qui allaient tirer des alouettes, par là, le dimanche. | El păli puțin, căci păstra exact această sumă pentru a cumpăra o pușcă și a-și oferi partide de vânătoare, vara următoare, în câmpia din Nanterre, cu câțiva prieteni care mergeau să tragă ciocârlii, pe acolo, duminica.

Il dit cependant: | Spuse totuși:

"Soit. Je te donne quatre cents francs. Mais tâche d'avoir une belle robe." | "Fie. Îți dau patru sute de franci. Dar încearcă să ai o rochie frumoasă."

La parure empruntée | **Bijuteria împrumutată**

Le jour de la fête approchait, et Mme Loisel semblait triste, inquiète, anxieuse. | Ziua petrecerii se apropia, și doamna Loisel părea tristă, îngrijorată, anxioasă.

Sa toilette était prête cependant. Son mari lui dit un soir: | Toaleta ei era totuși gata. Soțul ei îi spuse într-o seară:

"Qu'as-tu? Voyons, tu es toute drôle depuis trois jours." | "Ce ai? Hai, ești foarte ciudată de trei zile."

Et elle répondit: | Și ea răspunse:

"Cela m'ennuie de n'avoir pas un bijou, pas une pierre, rien à mettre sur moi. J'aurai l'air misère comme tout. J'aimerais presque mieux ne pas aller à cette soirée." | "Mă supără să nu am o bijuterie, nicio piatră, nimic de pus pe mine. Voi arăta săracă de tot. Aproape că aș prefera să nu merg la această serată."

Il reprit: | El reluă:

"Tu mettras des fleurs naturelles. C'est très chic en cette saison-ci. Pour dix francs tu auras deux ou trois roses magnifiques." | "Vei purta flori naturale. Este foarte șic în acest sezon. Pentru zece franci vei avea două sau trei trandafiri magnifici."

Elle n'était point convaincue. | Ea nu era convinsă.

"Non... il n'y a rien de plus humiliant que d'avoir l'air pauvre au milieu de femmes riches." | "Nu... nu este nimic mai umilitor decât să arăți săracă în mijlocul femeilor bogate."

Mais son mari s'écria: | Dar soțul ei exclamă:

"Que tu es bête! Va trouver ton amie Mme Forestier et demande-lui de te prêter des bijoux. Tu es bien assez liée avec elle pour faire cela." | "Ce prostă ești! Du-te la prietena ta, doamna Forestier și cere-i să-ți împrumute bijuterii. Ești destul de apropiată de ea pentru a face asta."

Elle poussa un cri de joie: | Ea scoase un strigăt de bucurie:

"C'est vrai. Je n'y avais point pensé." | "E adevărat. Nu m-am gândit la asta."

Le lendemain, elle se rendit chez son amie et lui conta sa détresse. | A doua zi, s-a dus la prietena ei și i-a povestit necazul ei.

Mme Forestier alla vers son armoire à glace, prit un large coffret, l'apporta, l'ouvrit, et dit à Mme Loisel: | Doamna Forestier se duse spre dulăpior cu oglindă, luă o cutie mare, o aduse, o deschise și îi spuse doamnei Loisel:

"Choisis, ma chère." | "Alege, draga mea."

Elle vit d'abord des bracelets, puis un collier de perles, puis une croix vénitienne, or et pierreries, d'un admirable travail. | Ea văzu mai întâi brățări, apoi un colier de perle, apoi o cruce venețiană, aur și pietre prețioase, de o lucrătură admirabilă.

Elle essayait les parures devant la glace, hésitait, ne pouvait se décider à les quitter, à les rendre. | Ea proba bijuteriile în fața oglinzii, ezita, nu se putea decide să le părăsească, să le returneze.

Elle demandait toujours: | Ea întreba mereu:

"Tu n'as plus rien d'autre?" | "Nu mai ai nimic altceva?"

"Mais si. Cherche. Je ne sais pas ce qui peut te plaire." | "Ba da. Caută. Nu știu ce ți-ar putea plăcea."

Tout à coup elle découvrit, dans une boîte de satin noir, une superbe rivière de diamants; et son cœur se mit à battre d'un désir immodéré. | Deodată ea descoperă, într-o cutie de satin negru, un superb colier de diamante; și inima ei începu să bată cu o dorință neînfrânată.

Ses mains tremblaient en la prenant. Elle l'attacha autour de sa gorge, sur sa robe montante, et demeura en extase devant elle-même. | Mâinile ei tremurau luându-l. Ea îl prinse în jurul gâtului, peste rochia ei înaltă, și rămase în extaz în fața ei înseși.

Puis, elle demanda, hésitante, pleine d'angoisse: | Apoi, ea întrebă, ezitând, plină de angoasă:

"Peux-tu me prêter cela, rien que cela?" | "Poți să-mi împrumuți asta, doar asta?"

"Mais oui, certainement." | "Dar da, cu siguranță."

Elle sauta au cou de son amie, l'embrassa avec emportement, puis s'enfuit avec son trésor. | Ea sări la gâtul prietenei ei, o sărută cu înflăcărare, apoi fugi cu comoara ei.

Note sur l'auteur | **Notă despre autor**

Guy de Maupassant (1850-1893) est l'un des maîtres de la nouvelle française. | Guy de Maupassant (1850-1893) este unul dintre maeștrii nuvelei franceze.

Ses œuvres explorent souvent les thèmes de l'illusion, de la tromperie et de la condition humaine. | Operele sale explorează adesea temele iluziei, înșelăciunii și condiției umane.

"La Parure" reste l'une de ses nouvelles les plus célèbres et les plus étudiées. | "Bijuteria" rămâne una dintre cele mai celebre și mai studiate nuvele ale sale.